

SXEDIO.J34

14.6.1958: ΓΕΝΙΚΕΥΟΝΤΑΙ ΟΙ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΩΝ. 13 ΕΛΛΗΝΕΣ ΝΕΚΡΟΙ ΜΕΣΑ ΣΕ ΜΙΑ ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Οι συγκρούσεις Ελλήνων και Τούρκων κατά την έκρηξη των νέων διακονοτικών ταραχών που θεωρούνταν μέχρι στιγμής οι χειρότερες στην Κύπρο γενικεύθηκαν και τις επόμενες ημέρες και στις **14** Ιουνίου το πρακτορείο ειδήσεων Ρόιτερ μετέδιδε ότι μέσα σε μια εβδομάδα δολοφονήθηκαν από τους τούρκους **13** Έλληνες και τραυματίστηκαν **147**. Υπάρχουν επίσης **31** τούρκοι πληγωμένοι, **7** βρεττανοί και **2** αρμένιοι.

Αναλυτικότερα μερικά από τα βασικά γεγονότα του Ιουνίου έχουν ως εξής σύμφωνα με την εφημερίδα "Χαραυγή" (**14.6.58**) από την οποία διατηρείται και ο τρόπος γραφής των διαφόρων ειδήσεων και ανταποκρίσεων:

11 ΙΟΥΝΙΟΥ 1958:

- Προχθές κατά την ολιγόωρη απογευματινή διακοπή του κατ' οίκον περιορισμού στον τουρκικό τομέα της Λευκωσίας έξαλλα στίφη Τούρκων λεηλάτησαν τα σπίτια των κ.κ. Σπανού, Φυλακτιού, Κύριλλου Γεωργίου, Δημήτρη Χρίστου και Αθανάση Γεωργίου.

- Σπίτια Ελλήνων λεηλατήθηκαν από τούρκους και στη Δευτερά.

- Στην Πάφο οι έλληνες κάτοικοι συνέχιζαν τη γενική απεργία τους σε ένδειξη διαμαρτυρίας για τους τουρκικούς βανδαλισμούς.

Από το κάτω Δίκωμο μεταδίδεται ότι τέσσερις τούρκοι οπλοφόροι έστησαν ενέδρα στο αυτοκίνητο Α.Λ.25 με οδηγό τον Κυρ. Μιτσίδα, από το Πάνω Δίκωμο και συνεπιβάτη τον Πέτρο Δημητρίου από το εξω Μετόχι. Ο Παναγιώτης και ο συνεπιβάτης του ενέπεσαν στην ενέδρα ενώ επέστρεφαν στη Λευκωσία από τον Κουτσοβέντη όπου πήγαν για να προμηθευτούν

εξαρτήματα του κομπάιν. Οδηγός αντιμετώπισε τους ενόπλους, ανέπτυξε ταχύτητα, εναντίον του αυτοκινήτου ρίφθηκαν έξη σφαίρες και διέτρησαν τα λάστιχα και προκάλεσαν βλάβη στη μηχανή χωρίς ευτυχώς να πλήξουν τους επιβάτες. Οι δύο Έλληνες εγκατέλειψαν τότε το αυτοκίνητο και άρχισαν να τρέχουν στους αγρούς. Οι τούρκοι τους έρριψαν άλλους έξη πυροβολισμούς ανεπιτυχώς. Τελικά οι Έλληνες κατόρθωσαν να φθάσουν σώοι στον Κουτσοβέντη. Το αυτοκίνητο πυρπολήθηκε και καταστράφηκε ολότελα από τους τούρκους.

- Στο Πυρόϊ τούρκοι επιτέθηκαν εναντίον ελλήνων με βόμβες και όπλα. Κάτοικοι της Αθηαίνου έτρεξαν σε βοήθεια τους. Οι τούρκοι πυροβόλησαν και τραυμάτισαν τους Κώστα Ασπρή, **23** χρόνων, σιωφέρ και Μιχάλη Ευθυμίου, μαθητή του Παγκυπρίου Γυμνασίου και οι δύο από την Αθηαίνου. Οι πληγωμένοι μεταφέρθηκαν στο Νοσοκομείο Αθηαίνου και αργότερα στο Νοσοκομείο Λευκωσίας.

- Στο Βαρώσι μόνο μερικά επεισόδια σημειώθηκαν από τούρκους οι οποίοι προσπάθησαν επανειλημμένα να πυρπολήσουν την αποθήκη ξυλείας του Ν.Π. Λανίτη στην Παλαιά Αμμόχωστο. Η πρώτη απόπειρα έγινε ψες αλλά ευτυχώς πρόλαβε η πυροσβεστική και κατέσβεσε τη φωτιά πριν επεκταθεί.

- Δυνάμεις ασφαλείας συνέλασβαν ψες στη Βατυλή τους Μεχμέτ Χασάν Χουσεΐν, Αχμέτ Αλή Χουσεΐν, Αλή Μεχμέτ Δερβίς και Εκρέμ Σουλεΐμάν, ενώ περιφέρονταν στους δρόμους του χωριού έχοντας στην κατοχή τους μαχαίρια και άλλα αιχμηρά όργανα.

- Στη Λεύκα επανελήφθησαν οι τουρκικές βιαιοπραγίες. Λιθοβολήθηκαν καταστήματα.

12 ΙΟΥΝΙΟΥ 1958

Στις **12** Ιουνίου έγινε το μαζικότερο έγκλημα από την έναρξη των διακοινοτικών συγκρούσεων. Οκτώ Έλληνες από τον Κοντεμένο κατακρεουργήθηκαν στην περιοχή του χωριού Κιόνελλι απο τούρκους που ήσαν εξοπλισμένοι με όπλα, πέτρες μαχαίρια και άλλα

αντικείμενα.

Θύματα ήσαν οι Ευριπίδης Κυριάκου, Χαράλαμπος Σταύρου, Ιωάννης Σταύρου, Πέτρος Σταύρου, Κώστας Μουρρής, Γεώργιος Σταύρου, Σωτήρης Λοοίζου και Χριστόδουλος Σταύρου.

=====

Στο Νοσοκομείο Λευκωσίας, συντάκτης της εφημερίδας "Χαραυγή" περιγράφει τις ακόλουθες σκηνές:

"Ένα στρατιωτικό τζίπ μ ετασφέρει στο Νοσοκομείο ένα Έλληνα κύπριο. Όλο το σώμα του είναι ματωβαμένο και το πρόσωπο του αγνώριστο από τα αίματα, τα κτυπήματα, τις μαχαιριές. Είναι δυνατό ανθρώπινο χέρι να διέπραξε αυτόν τον απαίσιο φόνο; Υπάρχουν άνθρωποι έχασαν κάθε αίσθημα ανθρωπισμού; Δεν βρίσκει κανείς λόγια να χαρακτηρίσει αυτά τα αποτρόπαια εγκλήματα.

Την ίδια ώρα φθάνει ένα νοσοκομειακό αυτοκίνητο της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας και αντιμετωπίζουμε με φρίκη το θέματα, ακόμη τρεις νέοι, αγνώριστοι κι' αυτοί από τις μαχαιριές και αίματα μεταφέρονται στο Νοσοκομείο. Όλοι οι ιατροί του Νοσοκομείου κινητοποιήθηκαν και δίδουν το άπαντο των προσπαθειών τους.

Οι σειρήνες των νοσοκομειακών αυτοκινήτων βουίζουν δαιμονισμένα στ' αυτιά μας και μας μεταδίδουν το φρικτό έγκλημα του Κιόνελι. Ένα ελικόπτερο φέρει ακόμη δυο τραυματισμένους, ενώ άλλα νοσοκομειακά αυτοκίνητα φέρουν 4-5 άλλους σοβαρά τραυματισμένους, σ' όλες τις περιπτώσεις τα ίδια θέματα: Πρόσωπα κατακρεουργημένα, πρόσωπα αγνώριστα, πρόσωπα γεμάτα πόνο, πόνο που νιώθουν όλοι οι κύπριοι, όλοι όσοι αγαπούν και νοιάζονται για τό το μαρτυρικό νησί, "Πέθαναν ακομη δυο" έρχεται η φωνή από ένα θάλαμο του Νοσοκομείου και σφίγγονται

οι καρδιές μας.

Και ο αμέτρητος πόνος των νοσοκόμων που έφθασαν να βοηθήσουν το έργο των γιατρών μετατρέπεται σε δάκρυα.

Οι πρώτες βοήθειες δόθηκαν. Τρεις αθώοι ελληνες κύπριοι βρίσκονται τώρα στο νοσοκομείο και ενιά άλλοι στο κρεβάτι του πόνου, άνδρες της αστυνομίας παίρνουν καταθέσεις από τους τραυματισμένους που μπορούσαν να μιλήσουν".

13 ΙΟΥΝΙΟΥ 1958

- Συνεχίζεται η μετακίνηση ελληνικών οικογενειών από τον τουρκικό τομέα της πρωτεύουσας και τουρκικών οικογενειών από τον ελληνικό τομέα.

- Στο Ξερό ύστερα από μεγάλες προσπάθειες που κατέβαλε ειδική επιτροπή για την εκκένωση των ελληνικών οικογενειών από την περιοχή Λεύκας (Λεύκα, Μαυροβούνι και Απλίκι) εκκενώθηκαν άλλες 40 περίπου οικογένειες οι οποίες μεταφέρθηκαν και εγκαταστάθηκαν σε χωριά της περιοχής Μόρφου. Στην περιοχή Λεύκας διέμεναν 100 περίπου οικογένειες.

- Κηδεύθηκε χθες ο Αντώνης Ιωάννου Μπλάκκης, "τραγικό θύμα της τελευταίας αιμοβορίας των Τούρκων κατά τη οδό Χαϊδάρ Πασά, όπου σαν δημοτικός υπάλληλος πήγε ευσυνείδητα να εξυπηρετήσει τους θύτες ελληνικής ζωής κι' εμπρηστές ελληνικής περιουσίας".

15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1958: Ο δήμαχος Λευκωσίας Θεμιστοκλής Δέρβης δήλωσε ότι η δημοτική αγορά θα παραμείνει κλειστή για αόριστο χρονικό διάστημα. Χθες οι Ελληνες ιδιοκτήτες παντοπωλείων μανναβικών και κρεοπωλείων της δημοτικής αγοράς εκκένωσαν τα καταστήματά τους, υπό τη φρούρηση δυνάμεων ασφαλείας. Παντοπώλες της αγοράς μας δήλωσαν ότι ο λόγος που εκκένωσαν τα καταστήματά τους είναι για να προφυλάξουν όσα τους απόμειναν από τους τουρκικούς βανδαλισμούς.

15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1958: Μετά τις λεηλασίες και τους εμπρησμούς σπιτιών οι Τούρκοι άρχισαν να κατάσχουν τα σπίτια των Ελλήνων, Πολλά σπίτια στην περιοχή Αγίου Κασσιανού και Αγίου Λουκά που εγκαταλήφθηκαν από τους Έλληνες κατά τις βιαιοπραγίες των Τούρκων διαρρήχθηκαν και καταλήφθηκαν από τουρκικές οικογένειες.

18 ΙΟΥΝΙΟΥ 1958: Πυρκαγιά στο κινηματοθέατρο Παλλάς, στη Λευκωσία, παρά την αστυνομία της Πύλης Πάφου προκαλεί ζημιές **4-5000**ο λιρών.

21 ΙΟΥΝΙΟΥ 1958: Στο γραφείο του δήμου Λευκωσίας εξακολουθούν να καταφθάνουν και να καταθέτουν καθημερινά ελληνες καταστηματάρχες και ιδιοκτήτες σπιτιών περίπου υπέστησαν ζημιές από τους βανδαλισμούς των τούρκων σωβινιστών. Μέχρι χτες κατέθεσαν συνολικά **300** πρόσωπα. Χτες προσήλθαν και κατέθεσαν **120** πρόσωπα για ζημιές που ανέρχονται σε **70** χιλ. λίρες. Μεταξύ αυτών είναι η επιτροπή του Ολυμπιακού, για ζημιές **2,000** από πυρκαγιά που αποτέφρωσε το οίκημα. Οι αδελφοί Καπαρτή για ζημιές **10.000** λιρών από πυρκαγιά που αποτέφρωσε την αποθήκη ξυλείας ο κ. Νικόλας Αγρότης, παντοπώλης στη δημοτική αγορά που υπέστη ζημιές **2,000** λιρών από λεηλασίες.

- Ο δημαρχεύων Λευκωσίας Ανδρέας Αραούζος απέστειλε το ακόλουθο τηλεγράφημα στον Κυβερνήτη: Οι ελληνες κάτοικοι των οδών Μεγάλου Κωνσταντίνου, Αυτοκρατείας Θεοδώρας και άλλων οδών εξαναγκασθέντες υπό την απειλή εμπρηστών και δολοφονιών εκ μέρους των τούρκων να εγκαταλείψουν τας οικίας και τα υπάρχοντα των, καταγγέλλουν ότι τουρκικά στοιχεία διέρρηξαν και εγκατεστάθησαν εις αυτά αρνούμενα να επιτρέψουν εις τους ελληνας ιδιοκτήτας να επανέλθουν εις τας οικίας των λαφυραγωγούντα και καταστρέφοντα τα οικιακά σκεύη και επιπλά των. Επίσης πληροφορούμαι ότι η ελληνική

εκκλησία του Αγίου Ιακώβου ιεροσυλήθη την πρωίαν της σήμερον υπό τούρκων. Η κατάσταση αυτή των προσχεδιασμένων γκαγκστερισμών και πρωτάκουστου αναρχίας δεν δύναται να είναι ανεκτή από οιασδήποτε πολιτισμένης κυβερνήσεως. Ποιούμαι επείγουσαν έκκλησιν προς την Υ.Ε. όπως εκπληρώση τας επανειλημμένας δημοσίας διαβεβαιώσεις της προς αποκατάστασιν του Νόμου και της τάξεως".

- Εξαλλοι Τούρκοι προέβησαν το απόγευμα της περασμένης Πέμπτης (19.6) σε νέες λεηλασίες και βανδαλισμούς με στόχο ελληνικά καταστήματα και τη μικρή εκκλησία του Αγίου Ιακώβου που βρίσκεται στον "τουρκικό" τομέα της Λευκωσίας. Παρά τις αλλεπάλληλες διαβεβαιώσεις των αρχών, ότι διαθέτουν αρκετές δυνάμεις για την ασφάλεια της ζωής και περιουσίας των κατοίκων, τούρκοι βάνδαλοι διέρρηξαν το εκκλησάκι Αγίου Ιακώβου μπήκαν μέσα, έσπασαν ή έκλεψαν εικόνες αγίων και το χειρότερο μογιάτισαν τις εικόνες του Εσταυρωμένου και της Παναγίας. Συντάκτες μας, που επισκέφθηκαν χθες την εκκλησία την βρήκαν υπό τον έλεγχο 5-6 νεαρών τούρκων που επιφέρονται στην περιοχή και κοίταζαν άγρια τους συντάκτες μας, που τόλμησαν να εισέλθουν στην επικυριαρχία τους.

Λίγο πιο πέρα το βαφείο και καθαριστήριο Ψιντρίδη και Τζένου. Οι τούρκοι βάνδαλοι αφού χρησιμοποίησαν σιδερένιες ράδβους, μπήκαν μέσα, έσπασαν τα τζάμια των παραθύρων και έκλεψαν δεκάδες κανούργιες φορεσιές και άλλα φορέματα αξίας εκατοντάδων λιρών. Οι βάνδαλοι έκλεψαν ή κατέστρεψαν τις βαφές που ήταν μεγάλης αξίας και τέλος διέρρηξαν το δωμάτιο του κ. Ψιντρίδη και έκλεψαν όλα τα υπάρχοντά του.

Στο επιπλοποιείο του κ. Ζήνωνα Κωνσταντινίδη οι τούρκοι παραβίασαν την είσοδο και αφού έκλεψαν όλα τα έτοιμα έπιπλα κατέστρεψαν όλα τα άλλα μισοτελειωμένα έπιπλα, ερμάρια, καρέκλες κλπ.

Οι ζημιές υπολογίζονται σε 250-300 λίρες.

- Στις 24 Ιουνίου 1958 ακόμα ένα πρόσωπο έχασε

τη ζωή του: Ο εργάτης Παναγής Κυριάκου Λοφίτης, **41** χρόνων ενώ περνούσε από την τουρκική συνοικία Λεμεσού, ένοπλος τουρκοκύπριος τον έβαλε στο σημάδι. Η σφαίρα σφηνώθηκε στον πνεύμονά του και υπέκυψε στο μοιραίο στο νοσοκομείο όπου μεταφέρθηκε.

Ένα αμφισβητούμενο σημείο στη Λευκωσία, η δημοτική αγορά, που βρισκόταν στη διαχωριστική γραμμή, στην οδό Ερμού αποτέλεσε για μερικές ημέρες από την έναρξη του νέου κύκλου βίας αμφισβητούμενο σημείο.

Οι διαπληκτισμοί και οι ταραχές στην περιοχή συνεχίζονταν και ο Κυβερνήτης αποφάσισε στις **25** Ιουνίου να κατάσχει την αγορά. Έτσι τοποθέτησε Αγγλους στρατιώτες φρουρούς, αλλά ύστερα από πέντε μέρες οι Τούρκοι ολοκλήρωσαν την κατάληψη της χωρίς εμπόδια. Μια ομάδα νεαρών, με επικεφαλής τον αυτοχρισθέντα δήμαρχο της Λευκωσίας Ταχσίν Γιοσμέν, όρμησαν στην αγορά, άλλαξαν τις κλειδαριές και τοποθέτησαν στις δυο εισόδους της προς την οδό Ερμού και την Αγίας Σοφίας τουρκικές σημαίες. Το ίδιο έκαμαν και με τη δημοτική αγορά της Λεμεσού όπου οι Τούρκοι έδιωξαν τους Έλληνες μαννάβηδες.

26 ΙΟΥΝΙΟΥ 1958: Στο Άγιο Γεώργιο Συλίκου δολοφονείται από Τούρκους η Παναγιώτα Κυριάκου.

27 ΙΟΥΝΙΟΥ 1958: Στο σουβλιτζίδικο Κηφισιά του Νικολάου Γ. Κάττου, στον Τράχωνα, δολοφονείται ο ιδιοκτήτης του κάτοικος Τράχωνα από δυο άγνωστους που μπήκαν στο μαγαζί και ζήτησαν σουβλάκια. Αφού έφαγαν ο ένας ανέσυρε περίστροφο και τον δολοφόνησε. Η αστυνομία συνέλαβε έναν Τούρκο.